

Poceni in drag nasmeh

Navsezadnje tudi to spada k problematiki bele Ljubljane, če je zares še bela. Na vsak način je še vedno slovenska metropola, ki jo obiskujejo številni domači in tuji turisti. In na kraju vsega tudi nam, ki živimo v Ljubljani, ni odveč ljubezniv nasmeh. Pravijo, da je nasmeh zelo poceni in vendar je včasih presneto drag, ali pa vsaj nedosegljiv. To nemara velja tudi za marsikaterega prodajalca ali prodajalko, uradnika ali uradnico ali...

Učiteljica Ana je že skoraj leto dni upokojena in dobra dva meseca honorarno zaposlena. Ni prenesla brezdelja, zato je sprejela službo, čeprav zunaj mesta. Zdaj se vozi z mestnim avtobusom in na postaji, kjer čaka, da pripelje njena »šestica«, stoji kiosk, kjer redno kupuje časopis. Lahko bi ga kupila drugje, v bližnji trgovini, vendar vztraja pri kiosku. K tej vztrajnosti jo je nemara spodbudila nekdanja prodajalka časopisov, ki je bila zelo ljubezniva. Ni veliko govorila, skoraj nič, a z nasmehi ni skoparila. Za vsakega kupca, starega ali mladega, je našla prijazno besedo. Za stalne kupce je natanko vedela, kaj kdo želi.

Nekega dne ljubeznive prodajalke ni bilo več. Iz za okenca se je prikazal nov obraz, povsem drugačen od prejšnjega, vedno natakujen in mrk.

»Kaj boste? Poglejte, z dežnikom mi boste poškopili časopis.« Učiteljica Ana je rahlo trznila in vljudno vprašala, če je morda že prišla nova številka revije »Otrok in družina«.

»Ne,« je bil kratek odgovor.

»In »Naši razgledi« so že prišli?»

»Ne.«

»Kaj pa TV-15, ga že imate?»

Morda je ženska za okencem že v tretje ponovila svoj »Ne«, le da učiteljica Ana tega ni več slišala. Sklonila se je k liniji in vprašala:

»Oprostite, ali tiste tovarišice, ki je bila pred vami, ne bo več?»

V učiteljico Ano se je zapičilo dvoje osuplih oči.

»Jo poznate?»

»Je bila Marija?»

»Ne, samo vprašam.«

»Marija? Ne vem, res ne vem, kako ji je bilo ime.«

»Je imela črne lase?»

»Črne? Ne, tudi tega bi zagotovo ne mogla reči. Morda je bila črnolasa, morda kostanjeva. Vem samo to, da je bila zelo ljubezniva, vedno uslužna, nikdar naveličana, nikdar slabe volje.«

Ženska za okencem je obstala s široko razprtimi očmi. Celo usta je pozabila zapreti. Nič ni rekla in tudi učiteljica Ana ni imela kaj dodati. Povedala je vse, kar je mislila in želela.

Učiteljica Ana še kupuje časopis v kiosku na avtobusni postaji, čeprav tiste drobne in prijazne prodajalke ni več. Zdaj je tudi njena »zamenjava« čisto drugačna. Nič več ni zadržana in mrka, kot da je vljudnost obleka, ki jo lahko oblečeš ali slečeš. In nova prodajalka časopisov je obleko vljudnosti le oblekla in to je končno tudi najvažnejše.

MARTA GROM

Učene besede

Ondan sem srečala znanca, ki me je hudo presenetil. Vedno umirjen in vljuden, razgret za kulturo in umetnost, še posebej tisto, ki prihaja z odrskih desk, me je tokrat skoraj izzi-valno napadel.

»Ti,« je rekel, »rad bi te nekaj vprašal.«

Bila sem preveč osupla, da bi lahko karkoli rekla. Pa tudi ni bilo potrebno. Možak je sam nadaljeval:

»Kaj meniš, komu je namenjeno gledališče?»

»Komu? Kako?»

»Je namenjeno delovnim ljudem?»

»Seveda...«

»Motiš se. Namenjeno je le določenemu krogu izbrancev, ki...«

»Ampak, oprost, se ti ne zdi, da rahlo pretiravaš?»

»Pretiram? Dokazal bom prav nasprotno!«

In že je iz žepa potegnil rdeč prospekt z repertoarnim načrtom DRAME SNG za sezono 1976/77, in ko ga je tresel nad glavo, je hkrati razlagal, kako je ta prospekt dokaz. V opisu vsebine Strnišve drame »Dra-

da« je rečeno, da je avtor s to dramo ustvaril poetični dramski triptihon z uresničevanjem vizije sveta, kot ga vidi sam.

Tu je znanec utihnil in kot da je bil jezen sam nase, je je bolj sebi kot meni rekel, da je pravzaprav nesmisel, da vse to pripoveduje sam.

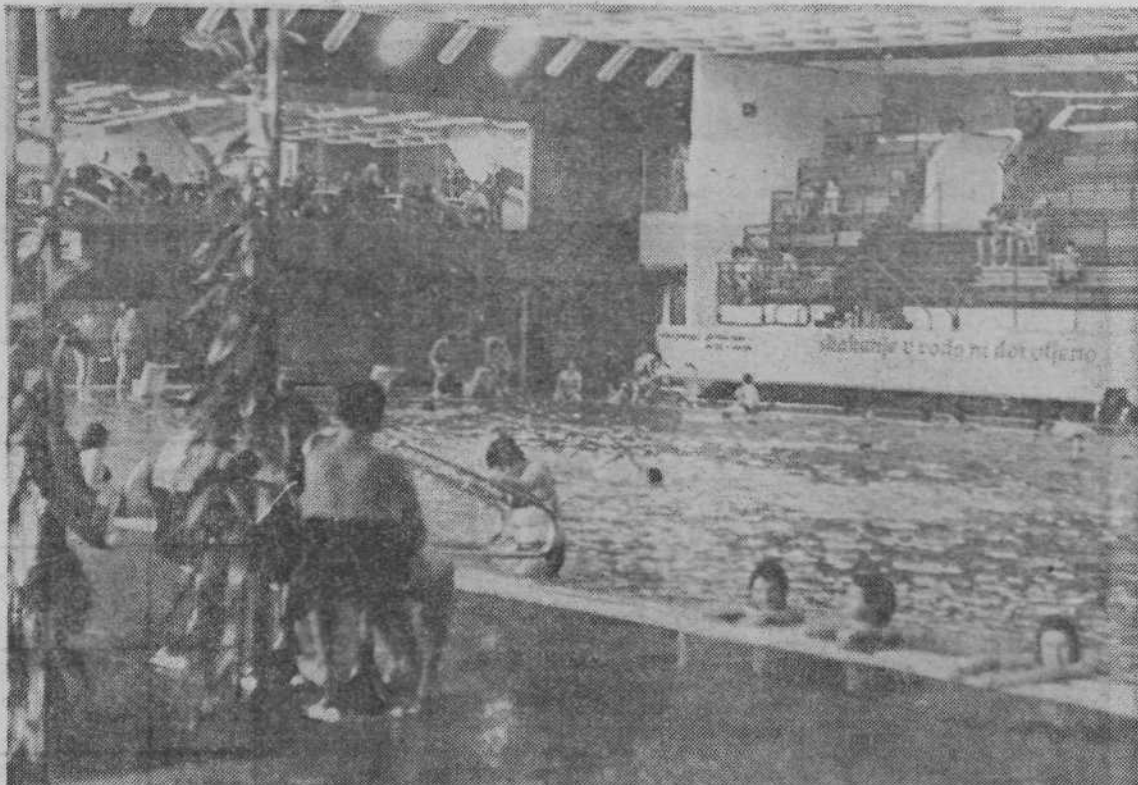
»Treba je brati tekst! Natančno! Od besede do besede, kakor je napisano.«

In je bral:

»Domiija in razčlenjuje,« znanec me je pogledal in pripomnil, da je pri tem mišljen Strniša, ki to vizijo sveta domiija in razčlenjuje, »iz položaja svoje lastne perspektive, katera pa ni ontološko, subjektivistično ali esencialno eksistencialistično determinirana...«

Spet je bilo branja konec. Osupnil me je znančev smeh in njegova nadaljnja razlaga ali utemeljitev.

»Se trdiš, da je tako pisanje namenjeno ljudstvu? Saj prospekte pošiljajo tudi v tovarne, med delavce, ali ne? In kako naj si delavci to verigo tujk razložijo? In ne samo delavci.

Rekreacija za vsakogar

Športni park Stanka Bloudka ali »ljubljskapljuča«, je domala vsak dan zaseden. Gostinski delavci beležijo zadovoljiv obisk v pokritem kopališču, posebno še v slabših jesenskih dneh. Če pa že ne dežuje, je najbolj zaseden prostor za balinanje, tenis in minigolf.

Foto: ANDREJ SELAN

Dvesto let »Šestice«

»Šestica« je ena izmed starih ljubljanskih go-stiln, ki so jim zaradi novogradenj štete ure. Sprva krčma, nato restavracija in sedaj gostišče prav letos slavi 200-letnico, odkar je na široko odprla duri lačnim in žejnim popotnikom.

Nekdaj mogočna enonad-stropna mestna zgradba ob Dunajski cesti, se je v moder-nem okolju zadnjih desetletij kar nekako pogreznila vase, vendar še vedno slovi kot dob-

ra stara »Šestica« ob Titovi cesti. Sprva je bila pod slam-nato streho in je v njej našel zatočišče postiljon, ki je tu me-njal konja, si privoščil štefan vina ali dva, grizljaj pa še po-steljo po vrhu.

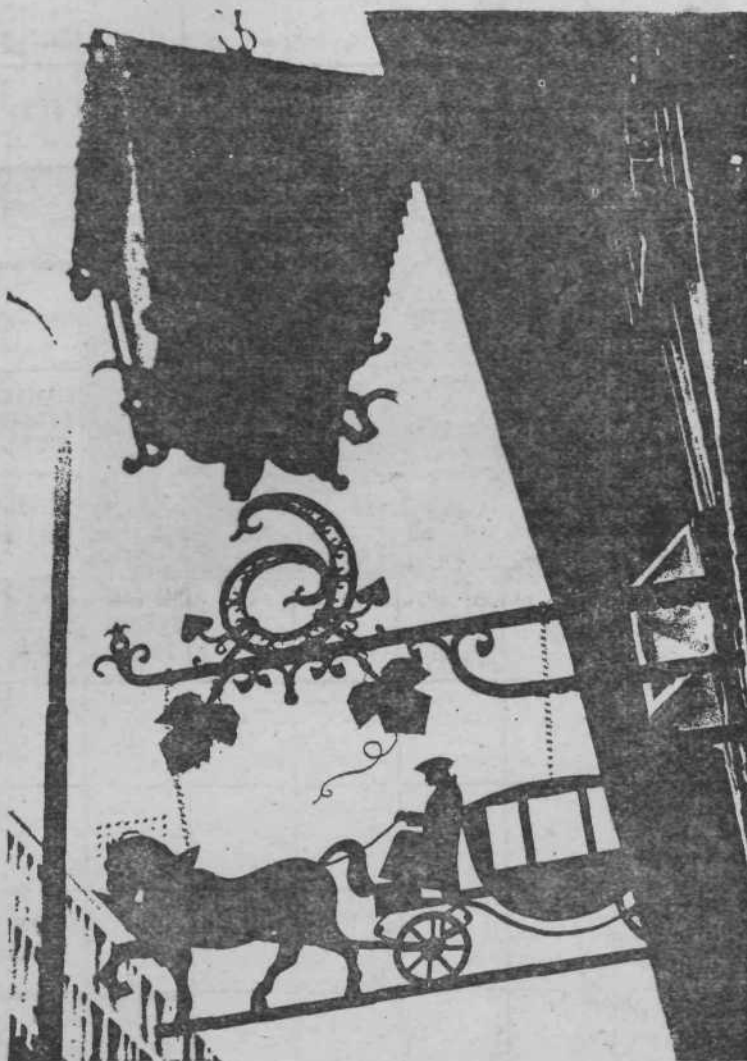
»Šestica je dobila ime po hišni številki 6, ki se jo je dr-žalo v prejšnjem stoletju več kot 70 let. Drugi ljudski vir trdi, da se je ime prijelo po starem avstrijskem noviču za 6 krajcarjev, ker si se za ta

denar najedel, napil in naspal pod njihovo streho. Morda pa ne bi preveč zgrešili, če bi obe varianti združili. Kakorkoli že, pri birtih so se popotniki ved-no dobro okrepčali, saj so se med drugimi zvrstili Golobi, Debelaki in Grmeki, vse do Za-laznikov, oziroma krčmarice Terezije Zalaznik, ki jo starejši Ljubljančani še pomnijo. Tudi sedanji direktor gostinskega podjetja »Šestica«, Vinko Oko-ren je Gorenjec, kot večina njegovih predhodnikov.

»Šestica« je odprla vrata 1776. leta, kdaj točno, ne ve nihče.

Ko se bo morala dobra stara »Šestica« le umakniti beton-skim zidovom, se bo poglobila nekaj klatfer pod Metalko. In to se zna zgoditi prav kmalu.

ANDREJ SELAN

Se mnogi ne bodo sposobni, pa tudi ne voljni, da bi razvozla-vali ta gordijski voz izposoje-nih besed. In če pomisliš, kako so še pred nedavnim kritizirali — novinarje javno, politike pa skrivaj, v zaprtem krogu — če so ti preveč uporabljali tujke, ker so nemara po vsej sili ho-teli dokazati, kako zelo so (s svojimi visoko donečimi bese-dami tujega izvora) učeni, vi-soko in nadpovprečno inteli-gentni...«

Pravzaprav nisem vedela kaj naj rečem. Jeznega možaka bi lahko samo spodbudila v nje-govi vnemi in mu pritrdila, da sva enakih misli.

Zdaj mi prospekt Drame že nekaj dni ne da miru. Nepre-stano mislim nanj, pri čemer se mi vsiljujejo številna vpraša-nja.

Ali res ni mogoče najti slo-venskega izraza za navaden prospekt?

Ali smo Slovenci dejansko ta-ko osiromašeni v svojem izra-zoslovju, da si moramo vedno in v vsakem primeru izposojati tujke?

In če so se velikani sloven-ske pisane besede in prvi za-četniki naše književnosti borili, da bi dali veljavo slovenščini, zakaj zdaj...

Naj mi bo oproščeno. Nič slabega ne mislim pri tem. In nemara bi verige tujk niti ne opazila, če me ne bi opozorili nanjo. In to drugo je pravza-prav najbolj žalostno. Smo že tolikanj zastrupljeni s tujkami in popačenkami, da jih skoraj ne opazimo več? Ali hočemo biti učeni tam, kjer ni treba? Kakorkoli! Prej ali slej se bo-mo nujno morali soočiti z dej-stvom, da je naša prva naloga (tudi pri pisanju ocen in kri-tik), da ostanemo Slovenci, s svojim lepim sočnim jezikom, katerega se nam dejansko ni treba sramovati. Samo lepšati ga moramo.

Marta Grom

DOGOVORI — glasilo občinske konference SZDL Ljubljana Cen-ter, Prešernova 26, p. p. 191 — Telefon: 312-634 in 315-784 — Izhaja štirinajstredno — Naklada: 16.000 izvodov

IZDAJATELJSKI SVET:

Vojko Novak (predsednik), Blaž Mateković, Viktor Damjan, Mar-jan Mayer, Franci Strle, Breda Pavlič, Lojze Cepuš, Karel Destov-nik, Tatjana Pust, Artur Boroje, Mišo Javornik, Vladimir Jerman in Ivan Hafner

UREJA UREDNIŠKI ODBOR:

Zvone Kržišnik (glavni urednik), Mišo Javornik (odgovorni ured-nik), Dragica Bošnjak, Artur Boroje, Matija Čož, Bogdan Pogač-nik, Milan Turel, Bogdan Fajon in Darinka Legat

Rokopisov in fotografij ne vračamo

Tisk: ČGP »Delo« TOZD Grafika, Likozarjeva 1